

Indledende bemærkninger

Dette dokument er et udkast til en tilladelse til Nord Stream 2 AG til at anlægge to parallelle naturgasrørledninger på dansk kontinentalsokkel nord og vest om Bornholm. Det skal understreges, at der ikke er taget stilling til, om der kan meddeles tilladelse til det ansøgte projekt på den foreslåede rute, da det afhænger af resultatet af den offentlige høring både i Danmark og i landene som høres i henhold til Espoo-konventionen samt den løbende sagsbehandling, der foregår parallelt hermed.

Det skal endvidere understreges, at resultatet af den offentlige høring og sagsbehandlingen kan ændre indholdet i en evt. tilladelse og at der kan blive stillet yderligere vilkår end dem, der er listet i udkastet. Vilkårene, som fremgår af udkastet, er vilkår, der vil blive stillet uafhængigt af udfaldet af den offentlige høring og den løbende sagsbehandling, hvis der meddeles en tilladelse.

Nord Stream 2 AG
Baarerstrasse 52
6300 Zug
Switzerland

Att. Herr Matthias Warnig

Kontor
Center for Energiressourcer

Dato

J nr. 2018 – 10914, 2018 –
10916 og 2018 - 10917

/ ksc

Udkast 'Tilladelse til Nord Stream 2 naturgasrørledninger'

Nord Stream 2 AG har med brev af 10. august 2018 ansøgt Energistyrelsen om tilladelse til at anlægge to parallelle naturgasrørledninger på dansk kontinentalsokkelområde i Østersøen nord og vest for Bornholm.

Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug for transport af kulbrinter på dansk kontinentalsokkel må kun finde sted med energi-, forsynings- og klimaministerens tilladelse. Adgangen til at meddele tilladelse er delegeret til Energistyrelsen.

1. Tilladelse

1.1. Afgørelse

Energistyrelsen meddeler hermed tilladelse til etablering af de ansøgte naturgasrørledninger til Nord Stream 2 AG.

Tilladelsen meddeles i henhold til § 4 i lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 18. november 2005, med senere ændringer, samt § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og på kontinentalsoklen.

Denne tilladelse omfatter konstruktion, herunder nedlægning, af naturgasrørledningerne på dansk kontinentalsokkelområde. Før rørledningerne sættes i drift, skal Nord Stream 2 AG ansøge Energistyrelsen om tilladelse til at drive rørledningen, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Tilladelsen gives efter høring af blandt andet Miljøstyrelsen, Værnsfælles Forsvarskommando, Søfartsstyrelsen, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Arbejdstilsynet, Udenrigsministeriet, Geodatastyrelsen og Slots- og Kulturstyrelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen på 4 uger efter offentliggørelse af tilladelsen er udløbet, jf. § 6 a, stk. 4 og 5, i lov om kontinentalsoklen.

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

1.2. Vilkår

Tilladelsen efter kontinentalsokkelovens § 4 gives på følgende vilkår, jf. kontinentalsokkelovens § 4, stk. 2, samt § 4 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen:

1. Hvis Nord Stream 2 AG helt eller delvist opgiver projektet eller grundet andre årsager ikke kan realisere projektet bortfalder nærværende tilladelse. Nord Stream 2 AG skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt.
2. Nord Stream 2 AG skal træffe aftale med ejerne af kabel- og rørledningsanlæg, der krydses af rørledningerne. Aftalen er med henblik på sikring af ejernes skadesløshed som følge af krydsningen.
3. Nord Stream 2 AG skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig.
4. Nord Stream 2 AG skal indsende design og metodevalg i forbindelse med krydsning af anden infrastruktur til Energistyrelsens godkendelse efter aftaleindgåelse med ejeren af infrastrukturen, der skal krydses, men før nedlæggelsen af rørledningerne.
5. Nord Stream 2 AG skal udarbejde et monitoringsprogram for konstruktionsfasen, herunder i forbindelse med nedlægning af rørledningerne. Monitoringsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før nedlægning af rørledningerne påbegyndes.
6. Nord Stream 2 AG skal foretage en vurdering af rørledningerne efter, at de er lagt, herunder post-lay survey. Vurderingen med konklusioner skal indsendes til Energistyrelsens godkendelse i forhold til, om der skal udføres yderligere havbundsinterventionsarbejder.
7. Den endelige placering (koordinater) for de lagte rørledninger skal indsendes til Energistyrelsen.
8. Nord Stream 2 AG skal for alle faser af projektet have etableret en nødtjeneste til imødegåelse af konsekvenser fra spild af kulbrinter eller andre utilsigtede hændelser. Plan for det etablerede beredskab skal indsendes årligt til Energistyrelsen.
9. Nord Stream 2 AG skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningerne, inden rørledningerne kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningernes integritet. Ledelsessystemet revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningernes tilstand og ud fra rørledningernes driftsbetingelser.
10. Nord Stream 2 AG skal sikre, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningerne. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen.
11. Nord Stream 2 AG skal udarbejde et monitoringsprogram for driftsfasen. Monitoringsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før rørledningerne sættes i drift.
12. Nord Stream 2 AG skal offentliggøre resultaterne fra monitoreringen under konstruktions- og driftsfasen af de miljømæssige forhold, når de foreligger.

13. En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Nord Stream 2 AG's tekniske specifikationer. Energistyrelsen anmoder om, at "Certificate of Compliance" fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget.
14. Inden rørledningerne idriftsættes, skal der foreligge en Offshore Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger.
15. Nord Stream 2 AG skal udarbejde et monitoringsprogram for driftsfasen. Monitoringsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoreringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen og være sat i værk, før rørledningen kan sættes i drift.
16. Rørledningsanlægget er i anlægsfasen og under driften underkastet tilsyn af de danske myndigheder. Som led i Energistyrelsens tilsyn med rørledningerne kan Energistyrelsen til enhver tid anmode om udlevering af interne såvel som eksterne audits med henblik på at opnå indsigt i den udførte auditering og uafhængige tredjepartsverifikation.
17. Nord Stream 2 AG skal i god tid før én eller begge rørledninger forventes taget ud af brug udarbejde en plan for afvikling af rørledningsanlægget og forelægge planen for Energistyrelsen med henblik på Energistyrelsens godkendelse. Energistyrelsen kan efter forudgående dialog med Nord Stream 2 AG pålægge selskabet - inden for en nærmere angivet frist efter endt brug - helt eller delvist at fjerne rørledningsanlæg omfattet af denne godkendelse fra havbunden, jf. § 4 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.
18. ....
19. ....
20. ....

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

1.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages skriftligt til Energiklagenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a.

Klageberettiget i henhold til kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 1, er enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø. Det samme gælder for lokale og landsdækkende foreninger, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, hvis afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

[Underskrift Energistyrelsen]

2. Ansøgningen

[Indholdet i afsnittet afventer den løbende sagsbehandling]

UDKAST

3. Vurdering af virkningerne på miljøet (VVM)

De miljømæssige forhold vedrørende det ansøgte rørledningsprojekt fremgår af:

- Nord Stream 2, Vurdering af Virkninger på Miljøet, Danmark Nord-vestlige rute
- Nord Stream 2, Vurdering af Virkninger på Miljøet, Danmark Nord-vestlige rute, Atlas

Selskabets miljømæssige vurdering af det ansøgte rørledningsprojekt er udarbejdet i medfør af kontinentalsokkeloven samt lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Espoo-delen af miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af Espoo-konventionen (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context), jf. bekendtgørelse nr. 71 af 4. november 1999 af konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på tværs af landegrænserne.

[Hovedparten af dette afsnit afventer resultatet af den offentlige høring]

UDKAST

4. Myndighedernes kommentarer og vurdering

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.1. Ansøger

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.2. Ansøgningsmateriale

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.3. Nord Stream 2 projektet

I tilfælde af at Nord Stream 2 AG helt eller delvist opgiver projektet eller grundet andre årsager ikke kan realisere projektet, bortfalder nærværende tilladelse. Nord Stream 2 AG skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt (vilkår 1).

Nord Stream 2 AG skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig (vilkår 3).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.4. Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet

Koordinaterne for den nærmere placering i dansk farvand fremgår af ansøgningens tillæg I. De endelige koordinater for rørledningernes placering og dermed kilometerpunkterne kan først endeligt fastlægges, når rørledningerne er lagt.

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.5. Tidsplan

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6. Tekniske forhold

4.6.1. Havbundsintervention

Der er identificeret ni steder, hvor yderligere stabilisering af rørledningerne kan være påkrævet. Fem steder hvor der placeres sten på stedet, som i alt udgør maksimum 11,3 km, og fire steder hvor rørledningerne graves ned efter rørlægning, som i alt udgør maksimum 14,5 km.

Det er afgørende for Energistyrelsens vurdering af interventionsarbejderne, at antallet og beliggenhed af sektionerne ikke ændres og at længden af de planlagte sektioner ikke ændrer sig nævneværdigt.

Efter rørledningerne er lagt, skal Nord Stream 2 AG udarbejde en vurdering af rørledningerne, herunder foretage et post-lay survey. Vurderingen skal godkendes af Energistyrelsen, som bl.a. kan stille krav om yderligere havbundsinterventionsarbejder (vilkår 6).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6.2. Krydsning af infrastruktur

I ansøgningen har Nord Stream 2 AG identificeret syv kabler og to rørledninger, som krydses af Nord Stream 2 rørledningerne. De syv kabler forventes krydset ved at udlægge betonmadrasser på havbunden og de to rørledninger ved stenfyldning, hvor der udlægges en betonmadras oven på de eksisterende rørledninger og efterfølgende konsolideres de to Nord Stream 2 rørledninger ved stenfyldning. I forhold til planlagt infrastruktur, oplyser selskabet i ansøgningen, at den foreslåede Nord Stream 2-rute krydser den fremtidige rute for Baltic Pipe. Energistyrelsen bemærker hertil, at krydsningen ud fra de alternativer Baltic Pipe projektet har valgt at forfølge, enten forventes at foregå i tysk eller dansk farvand.

Nord Stream 2 AG skal sikre, at der er indgået aftale med ejerne af den infrastruktur, der krydses (vilkår 2) og derefter fremsende design samt metode for udførelse for krydsningen samt fremsende krydsningsaftalen til Energistyrelsens accept forud for arbejdets igangsættelse (vilkår 4).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6.3. Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen

Nord Stream 2 AG har efter fremsendelse af ansøgningen konkretiseret gassammensætningen for den gas, der skal transporteres i rørledningerne. Det er af afgørende betydning for tilladelsen, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningerne. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen, jf. vilkår 10.

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6.4. Design

En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Nord Stream 2 AG's tekniske specifikationer. Energistyrelsen anmoder om, at "Certificate of Compliance" fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog skal det fremsendes inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget (vilkår 13).

Ledelsessystemet i projektfasen forud for idriftsættelse skal sikre og dokumentere, at dansk lovgivning samt krav og regler i medfør heraf overholdes i både normale og kritiske situationer,

herunder at der er oprettet passende nødberedskab for utilsigtede hændelser, vilkår 8. Ændringer i nødberedskabet skal indsendes til Energistyrelsen og én gang årligt skal Nord Stream 2 AG sende den gældende plan for det etablerede nødberedskab til Energistyrelsen. Tidspunktet for den årlige indsendelse aftales med Energistyrelsen.

Inden rørledningerne idriftsættes, skal der foreligge en Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger, jf. vilkår 14.

Energistyrelsen forventer, at Nord Stream 2 AG auditerer Nord Stream 2 projektet efter en fast plan og skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at Energistyrelsen til enhver tid kan anmode om at få en opdateret liste over audits udleveret samt nødvendig indsigt i den udførte auditering og uafhængige tredjepartsverifikation, hvor denne er påkrævet eller valgt som dokumentation for projektets gennemførelse (vilkår 16).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6.5. Nedlægning af rørledningerne

Kommissionering

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

Drift og vedligehold

Energistyrelsen forudsætter, at Nord Stream 2 AG vil foretage kontinuerlig monitorering af den transporterede naturgas flow og sammensætning for at sikre, at disse er indenfor designspecifikationer for rørledningen, samt at driften foretages indenfor rørledningernes designspecifikationer. Vedligehold og drift forudsættes at overholde og følge fabrikantens anvisninger og at være implementeret i Nord Stream 2 AG's styringssystem for vedligehold, så dette kan gøres til genstand for myndighedernes tilsyn (vilkår 16).

Ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen skal være udarbejdet og sat i værk, inden rørledningerne tages i brug. Inspektionsplan bør angive hvor ofte og i hvilket omfang, der udføres visuel inspektion (fittings, marin bevoksning, integritet af alle typer af havbundsintervention mv.) med ROV, akustiske undersøgelser etc., med henblik på rørledningernes såvel som havbundens tilstand, jf. vilkår 9 i tilladelsen.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at drift, inspektion og vedligehold skal revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af dokumenterede observationer for rørledningernes tilstand og ud fra rørledningernes aktuelle driftsbetingelser.

Nord Stream 2 AG skal udarbejde et monitoringsprogram for driftsfasen. Monitoringsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoreringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen, før rørledningen kan sættes i drift (vilkår 15).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.6.6. Dekommissionering

Nord Stream 2 AG beskriver i ansøgningen, at den foretrukne mulighed for afvikling er at efterlade rørledningerne in situ på havbunden. Derudover henviser Nord Stream 2 AG til, at afvikling vil foregå efter de gældende regler og standarder på afviklingstidspunktet.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at hel eller delvis afvikling af Nord Stream 2 rørledningerne i dansk farvand kræver godkendelse af relevante danske myndigheder og at det nugældende udgangspunkt for en sådan afvikling er fjernelse og fuld oprydning, med mindst mulig intervension og påvirkning af det marine miljø (vilkår 17).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7. Sikkerheds- og miljømæssige forhold

4.7.1. Risikovurdering

Ledelsessystem for design og installationsfasen

Nord Stream 2 AG skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningerne, inden rørledningerne kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningernes integritet. Ledelsessystemet revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningernes tilstand og ud fra rørledningernes driftsbetingelser (vilkår 9).

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.2. Rutevalg

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.3. Sikkerhed for sejlads

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.4. Fiskeri

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.5. Dykkerarbejde

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.6. Beskyttelseszone og sikkerhedszone

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.7. Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.8. Miljø

Moniteringsprogrammer

Nord Stream 2 AG skal udarbejde moniteringsprogrammer for konstruktionsfasen og driftsfasen, som skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, henholdsvis før nedlægning af rørledningerne påbegyndes og før rørledningerne sættes i drift, jf. vilkår 5 og 11.

Resultaterne fra moniteringsprogrammerne skal gøres offentlig tilgængelige, når de foreligger, jf. vilkår 12.

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.9. Naturbeskyttelsesområder

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]

4.7.10. Kulturarv

[Den endelige udformning og indhold af afsnittet afventer blandt andet resultatet af den offentlige høring]